

Népművelés és pártmunka

Szokták mondani az olyan emberre, aki mindenféle szakmához, munkafogáshoz, szerszámhoz ért: ezermester. Tiszaszigeten Farkas János is ilyen — a faluban is, és az iskolában, a tantestületben. Nem idevaló születésű, de a falu legöregebbje úgy vélekednek róla, hogy itt látták már gyerekként is, pedig algyói. Úgy kötődni egy falu közösségéhez, hogy minden gondjában és örömeiben osztozni tudjon valaki, több kell, mint hivatás, elhivatottság. Gárdonyi Lám-pása a valamikori tanítóról nem úgy igaz, mint hajdánán, de csak vilárosságot szór maga körül ma is.

— Amikor 22 évvel ezelőtt idekerültem — emlékezett vissza —, sok volt még a gond, és kevés az öröm. A közös gazdálkodásban is bajokkal küszködtek; a kultúrának nem voltak itt intézményei, s nem volt orvos. A fiatalok máshol kerestek munkát, megélhetést. En maradtam, nekem maradni kellett, tanítani kicsiket és nagyokat, és magamnak is tanulni azoktól, akik megbírták a kudarcokkal, és — szó szerint véve is — virágzó falut, biztos alapú közös gazdaságot teremtettek. Ezek az emberek megállták a helyüket az ellenforradalom viharában is. Kommunistaik voltak, akiknek a példája sorakba vonzott engem is. Talán szükség is volt rá. Akkor még 1957-et írunk, és a máj, amelyben élünk, csak almunkban fésztgettük szépre. A hétköznapiak mellett alig volt ünnep, a munka mellett alig jutott idő a pihenésre.

Amíg idáig ért a sorral Farkas János, azon tűnődtem, hány fia, lánya nőtt fel az iskolában, akiket — tanított. Tanítványai elmentek, vagy otthon boldogultak, de ő maradt a helyén, s túlnőtték rajta, a vállán magasztok fel.

Miből is áll egy napja Farkas Jánosnak, a kommunista pedagógusnak? Az iskolában helyettes igazgató, a művelődési házban az igazgatói helyettesi — anyagi és erkölcsi felelősséggel —, aki tartósan tanulmányi szabadságon van. Osztályfőnök és sportfelelős. Orarenden kívül: társadalmi munkát szervez a faluban és párt-propagandista. Amikor ezért a munkájáért — két évtizede végzi — ünnepi fórumon köszönetet mondtak neki is,

sét nézzük. Ennek ellent mondott, mert hangsúlyozta:

— Hiszem, hogy mindazok szintén propagandisták ott-hon és a munkahelyükön, akik eddig részt vettek nálunk a pártoktatásban esztendőről esztendőre. A mostani tanévben is — tekintve a község kicsi lélekszámát — 15 hallgatója volt a pártélet kérdéseit tárgyaló szemináriumnak, párttagok és pártönkivüliek; a pedagógusok, a közéleti tanács, a takarékszövetkezet dolgozói és a nyugdíjasok közül.

A pártoktatásban is kidolgoztak új módszert, amelyről ezt mondotta:

— A 12—14 előadásból szinte minden hallgatóra jutott egy felkészülés. Ezt a formát jönnek végjük, és továbbra is megtartjuk, mert aki egyszer hallgató, más-kor meg önálló előadó ugyanazon a szemináriumon, aktívabb, nagyobb az érdeklődése.

Beszélgétes közben sok-szor keveredett össze Farkas János mondandójában a népművelés és a pártmunka, mint fogalom. A kettő, ha nem is egy, az ő magatartásában, tevékenységében mindig egyesül.

1967-ben az MSZMP Központi Bizottsága Kiváló Propagandista kitüntetésben részesítette. És most, amikor frissen — talán elsőként — gratulálhatunk neki, az Oktatásiügyi Kiváló Dolgozója kitüntetéshez, jobb szimbólumot keresve sem találhatunk munkájához, tevékenységéhez: így is, úgy is lámpás, tanításával fényt, vilárosságot hirdet.

Lódi Ferenc

nem lehetett jelen, mert éppen úttörőivel volt oda szemlén. Az oklevelet és a könyvjutalmat utólag kapta meg, a köszöntő szavakat pedig most tolmácsoljuk neki fáradhatatlan pártpropagandista munkájáért, ahogy ez a többieket is megilleti.

Kicsit meglepődött, hogy pont őt kerestük fel, amikor olyan sokan propagandistái mások is a pártban. Az igaz, hogy a faluban ő az egyedüli, ha a hivatalos formulát, az alapszervezethez kötődő-

Kértem egy pohár vizet...

Tudósnak vélné az ember, magúsnak, fantaszának. Krisztusszakállú van; égő profétai tekintete.

— Most jelent meg a harmadik könyvem — mondja. — Temető, ősszel a címe.

— Régóta foglalkoztatja a cigánykérdés...

— Háromszázötvenzerezen vannak Magyarországon. Beilleszkedési nehézségekkel

küzdenek, tele vannak kisebbségi érzéssel. Közöttük élni, írni rólok izgalmas dolog lehet.

Csalog Zsolt sok szállal kötődik Csongrád megyéhez. Édesapja itt volt múzeum-igazgató, s ez valahogy meghatározta az egész család további útját. A gyerekek — így az író is — régészek, néprajzosok, szociológusok lettek.

— Régészként kezdtem — mondja —, néprajzos lettem, és innen már nem volt hozszu az út a szociológiához. 1971-ben a tudományos akadémia kutatócsoportjában dolgoztam. Másfél év alatt mértük fel a magyarországi cigányság helyzetét.

— Mi vonzza ehhez a világhoz?

— Úgy vagyok vele, hogy eljegyződtem ezekkel az emberekkel. Van egy döbbenetes élményem, még a régi időkben. Egy cigánytelepre érve kértem egy pohár vizet. Egy öregasszony futva hozta. Boldogan. Mert hozhatta. Utána mondta el, hogy ugyanabból a pohárból, amelyikből ők isznak, sokan még a bort sem fogadják el, nemhogy a vizet.

— Min dolgozik most?

— Ötfélen, kilencfélen. Mindig sokfelé figyelő ember voltam. Ami mégis a legfontosabb most nekem: az Eötvös Loránd Tudományegyetem Filozófiai Tanszékének munkatársával egy vallásszociológiai könyvet írok. A témája: a magyar falu

A könyvhét eseményei

A mai eseménysor író-olvasó találkozójával kezdődik. A 62-es szakközpontban május 12-én Tóth Béla lép a katedrara. Délután 2 óra-

kor Sz. Lukács Imre dedikál a könyvtutásban, ahol 2 órával később a Ságvári gimnázium kiseggyütése ad műsort.

A piacok varázsa mindig nagy. Szívesen járnak sokan ilyen helyekre vásárolni. Két-szer-háromszor végigmennek az asztalok előtt, kérdezősködnek, válogatnak. Keresik a szebb, az olcsóbb és megfelelőbb zöldséget és gyümölcsöt. Ha aztán tetszik a kirakott áruból valamelyik, gondoskodnak a piacok garabolyokba. Kell a piac. Tulajdonképpen ennek közvetítésével kerül a leggyorsabban a lestedett zöldség és gyümölcs a vevőkhöz.

Szegeden a legnagyobb piac a Marx téren. Sok kitelepítés, átcsoportosítás, kicsinyítés, bővítés után is a város legfontosabb élelkamrája. Minden piacos napon megtekinnek a standok. Régi hagyomány már ez. Valamikor a Szegei környéken gazdálkodókat kivonat hozta be a városba. Hatalmas kosarakkal, garabolyokkal, zsákokkal felpakolva érkeztek a piacok. Hozták mindent, amit a városi ember kívánt. Ma már a szállítási autók tartják. Vagy saját gépkocsikkal, vagy bérelt járművekkel hordják be a friss zöldséget és gyümölcsöt. Rózsáról a sárgarépa, zöldséggyökér, Deszkről saláta, Újszegedről finom ropogós cseresznye, izletes földieper, Bakról karalábé, karfiol, káposzta, Forráskútról újbúrgonya érkezik. A városközei kertészekből paprika, paradicsom kerül ki, de megtalálható a piacon a szatymási gyümölcs

és a makói hagyma is. Pedig a felsorolt helységekből több felvásárlótelep is működik. Kíváncsikodásomra megtudtam, többnyire két ok miatt vállalkoznak a környékbeli kistermelők a piacozásra. Az egyik az átvételi ár ingadozása, amit az értékesítési árhoz viszonyítva alacsonyának is ítélnék. A másik ok pedig a sokszor időnként szigorú minőségi előírás, főként árutöbblet idején. Elhangzott az is, ha nagyobb fej salátát, új formájú paprikát kíván a kereskedő, gondoskodni kell elegendő vetőmagról is. Amíg nincs elegendő mag, addig a régi fajtákat kénytelenek természetien. A kissé szépséghibás árut legtöbbször nem vásárolja fel a vállalat. A piacon az ilyen terményt, ha olcsóbban is, mint a szepet, többnyire el lehet adni.

Sok nyugdíjas kistermelő is kimegy a piacra. Ráérősen, nyugodtan kínálgatják az ár-ra járóknak portékáikat. Néhány csomó zöldségzöldséget, sárgarépát, egy-két salátát, kis kosár egrest és ribizlit, vagyis azt a kis felesleget hozzák el, ami már otthon nem kell. Ilyen keveset pedig vajon melyik vállalat hozna inné eladni?

Vannak olyan kistermelők is, akik a magánkereskedőt keresik fel. Reggel kiszaladnak, s felajánlják termékeiket valamelyik zöldség- és gyümölcskereskedőnek. De van-e elegendő kis-kereskedő? Az egyik régi szakmabeli mondta: „Ha valami a mi szakmánkat választja, az legyen korán kelő, szeresse és értse a zöldség-kereskedést, legyen jó ismeretsége a termelőkkel, és előre érezze meg a piacot. Akinél valamelyik is hiányzik, hamar becukhatja a bőtot.” Ez azt is jelenti, hogy állandóan figyelni kell a keresletet, az árak alakulását, a felhozatalt, időben be kell szerezni az árut, ha kell, még a szállítást is magára kell vállalnia. A zöldségkereskedéssel sok munka jár, pakolják, cipelik, gondozzák az árut. Mindig mozognak, örökre nyugtalanok, akik ezt csinálják.

Radics Ferenc

Tanácskozás Szentesen az ellátásról és a felvásárlásról

Tegnap kihelyezett ülést tartott Szentesen a Hazafias Népront Csongrád megyei elnöksége mellett működő Gazdaságpolitikai Társadalmi Bizottság. Az eseményen jelen volt a Hazafias Népront OT titkárságának politikai munkatársa, Horváth László, valamint a megyei néprontbizottság képviselője Nagy István elnök és Molnár Sándor titkár is.

Napirenden a zöldség- és gyümölcsellátás, valamint a felvásárlás megyei helyzete szerepelt. A témakörhöz írásos előterjesztést készített a Fogyasztási Szövetkezetek Csongrád megyei Szövetsége, a Csongrád megyei Mezőgaz-

dasági Termékértékesítő Szövetkezeti Közös Vállalat, valamint a Csongrád megyei és a Szegedi Élelmiszer-kis-kereskedelmi Vállalat.

Dr. Márton Sándor, a megyei néprontbizottság alelnöke, a társadalmi bizottság elnöke mondott vitaindítót, majd a résztvevők mondták el észrevételeiket, javaslatukat.

A vitában felszólalt Katona Sándor, Vigh Mihály, Fejes József, dr. Martonosi István, Kálmán János, Kiss Sándor, Bordás István, dr. Buzás Géza, Nagy István, Király István, dr. Kuti Árpád és Gyuris Szilveszter.

Filmjeink sikerei

A napokban nyolc filmünket vásárolták meg külföldi televíziós társaságok, és egy spanyol filmvállalat. Szabó István Tűzoltó utca 25. című alkotását az Olasz Televízió, Városterkép című filmjét az ARD nyugat-német televíziós társaság vette meg, az X-films S. A. spanyol filmvállalata pedig Grunwalsky Vörös rekvizitumját, Mészáros Márta kilenc hónappal, valamint Sára Sándor Holnap lesz fácán, Sándor Pál: Herku-

lesfürdői emlék és Jancsó Miklós: Szegénylegények című alkotásait vásárolta meg.

A május végén Lousanban megrendezett nemzetközi ifjúsági filmfesztiválon — melynek versenyében négy animációs filmmel vettünk részt — a fesztival nagydíját nyerte el Foky Ottó: Babfilm című alkotása, Macskássy Katalin: Gombnyomásra című filmjét pedig különdíjjal tüntették ki.